

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В. СТЕФАНИКА**



НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

**КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО,
МІЖНАРОДНОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА**

ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ ЮСТИЦІЇ

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«МІЖНАРОДНІ І НАЦІОНАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ
ПРЯМОЇ ДЕМОКРАТІЇ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»**

22 СІЧНЯ 2021 РОКУ



Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника

**Навчально-науковий юридичний інститут
Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного
права**

Центр дослідження конституційної юстиції

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ НА ТЕМУ:**

**«МІЖНАРОДНІ І НАЦІОНАЛЬНІ
МЕХАНІЗМИ ПРЯМОЇ ДЕМОКРАТІЇ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА».**

22 січня 2021 року

**м. Івано-Франківськ
"НАІР"
2021**

УДК 341.01; 342.95
ББК 67.9(4Укр)300.3
М 58

Матеріали друкуються в авторській редакції.

За повного або часткового відображення матеріалів даної публікації посилання на видання обов'язкове.

М 58 Міжнародна науково-практична інтернет-конференція: «Міжнародні і національні механізми прямої демократії: теорія і практика» (м. Івано-Франківськ, 22 січня 2021 року) / упорядник В. І. Розвадовський. Івано-Франківськ: НАІР, 2021. 280 с.

ISBN 978-617-8011-10-9

У збірнику вміщені матеріали наукових доповідей, повідомлень та інформацій, представлених на міжнародній науково-практичній інтернет-конференції, організованій кафедрою конституційного, міжнародного та адміністративного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника і проведений в Івано-Франківську 22 січня 2021 року.

Для державних та муніципальних службовців, науковців, аспірантів, практикуючих юристів, та усіх тих, хто цікавиться станом реалізації механізмів прямої демократії в українському законодавстві.

УДК 341.01; 342.95

ISBN 978-617-8011-10-9

© Навчально-науковий юридичний інститут, 2021

© Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника, 2021

перегляд рішення про проведення місцевого референдуму у польському законодавстві) 159

Адамович Сергій Васильович, «Учасницьке бюджетування як механізм прямої демократії»..... 164

Колпаков Валерій Константинович, «Адміністративне правопорушення і проступок: тенева нормативних ознак»..... 168

Непийвода Людмила Іванівна, «Роль Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у національному механізмі захисту прав і свобод людини і громадянина»..... 175

Щербанюк Оксана Володимирівна, «Юрисдикція конституційних судів та демократія» 180

Бзова Лаура Георгіївна, «Судова аргументація при вирішенні виборчих спорів»..... 183

Гондурак Інеса Віталіївна, «Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації»..... 188

Голубовська Яна Олегівна, «Е-демократія, як механізм участі молоді в управлінні державою» 191

Грицишин Софія Юріївна, «Захист персональних даних у хмарних сервісах»..... 195

Зінич Любомир Васильович, «Електронна петиція у механізмі прямої демократії: досягнення і виклики» 202

Іванчук Оксана Василівна, «Правові аспекти становлення та перспективи розвитку адміністративної відповідальності юридичних осіб» 207

Петровська Ірина Ігорівна, «Публічний контроль у демократичному суспільстві»..... 212

Бзова Лаура Георгіївна, аспірант кафедри процесуального права
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Судова аргументація при вирішенні виборчих спорів

При розгляді судового рішення обов'язково слід пам'ятати про конституційний обов'язок, згідно з яким суддя повинен обґрунтувати його, під страхом покарання за недійсність даного рішення. Щодо аргументів, Тат'яні Хекерт Браатц [1] підкреслює, що судові рішення не завжди вимагають широкого обґрунтування суддів, оскільки, за словами автора, існують так звані легкі справи, в яких просте застосування закону вирішує суперечки, а також є складні випадки, в яких, як висловив Атьензи, теорія аргументів демонструє свою необхідність і важливість, оскільки, як правило, існує колізія застосування правових принципів і норм, і рішення повинно бути дуже обґрунтованим, щоб уникнути застосування принципу на шкоду стандарту і навпаки.

Судові аргументи охоплюють два формально різні контексти, але які взаємопов'язані та взаємодіють між собою: з одного боку, контекст рішення, а з іншого, контекст виправдання. Перший складається з причинно-наслідкової логіко-психологічної процедури або раціонального вибору, який підвів суддю до певної гіпотези рішення, тоді як другий представляє мотивуючу компанію, яка прагне надати юридично та раціонально обґрунтовуючі обґрунтування цього рішення, тобто це дискурс, заснований на інтерсуб'єктивно прийнятних та логічно структурованих аргументах [2].

Проаналізуємо судову практику у справах щодо підписання протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці до його заповнення, або складення чи підписання такого протоколу не на засіданні виборчої комісії.

Наприклад, вирок Обухівського районного суду Київської області від 11 жовтня 2019 року відповідно про розгляд кримінального провадження за ч.4 ст.158 Кримінального кодексу України. ОСОБА_1, будучи членом комісії складала протокол про

результати виборів не на засіданні виборчої комісії, на якому здійснюється підрахунок голосів виборців [3].

Так, відповідно постанови №24 Окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № 94 Київської області від 05 липня 2019 року «Про утворення дільничних виборчих комісій з виборів народних депутатів України звичайних та спеціальних виборчих дільниць одномандатного виборчого округу №94 на позачергових виборах народних депутатів України 21 липня 2019» було затверджено склад дільничних виборчих комісій з виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі, та постановою №30 Окружної виборчої комісії з виборів народних депутатів України одномандатного виборчого округу № 94 Київської області від 09 липня 2019 року «про зміни у складі дільничних виборчих комісій одномандатного виборчого округу №94 на позачергових виборах народних депутатів України 21 липня 2019 року» призначено ОСОБА_1 на посаду секретаря дільничної виборчої комісії № 321282 розташованої у приміщенні спеціальної школи-інтернату п вул. Преображенській 1 в м. Васильків Київської області.

Під час заповнення даних про результати голосування виборців у протокол дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на звичайній виборчій дільниці в одномандатному виборчому окрузі № 94, виборча дільниця №321282, бланк №2858926, м. Васильків Київської області, в приміщенні кафе Обухівського районного центру культури і дозвілля Обухівської районної ради, що по вул. Київській 117 в м. Обухів Київської області, ОСОБА_1 , 23.07.2019 о 18 годині 00 хвилин була виявлена офіційним спостерігачем від Всеукраїнської громадської організації «Громадська мережа «ОПОРА» в одномандатному виборчому окрузі ОСОБА_3 та кандидатом у народні депутати України ОСОБА_4.

Відповідно до висновку судової почеркознавчої експертизи №17-3/1327 від 16.08.2019, рукописний текст на першій, другій та третій сторінках Протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на звичайній виборчій дільниці в

одномандатному виборчому окрузі, виборча дільниця № 321282, одномандатний виборчий округ № 94, бланк № 2858926, виконано однією особою. Рукописні записи у графі «(місцезнаходження дільничної виборчої комісії - село, селище, місто із зазначенням відповідно району, області, Автономної Республіки Крим або назва та поштова адреса відповідного закладу, установи)» на першій сторінці, у графі «12) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні в одномандатному виборчому окрузі на виборчій дільниці, -» на другій сторінці, у рядку під номерами 19 та 33 таблиці на третій сторінці Протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на звичайній виборчій дільниці в одномандатному виборчому окрузі, виборча дільниця № 321282, одномандатний виборчий округ №94, бланк № 2858926, виконано ОСОБА_1 , умовно-вільні та експериментальні зразки почерку якої були надані для порівняння.

Обвинувальні вироки за цією категорією справ свідчать про відсутність усталеної практики щодо важливих питань з точки зору як кваліфікації злочину, так і оформлення судових актів, які потребують (в тому числі, законодавчого) вирішення [4]:

1. Різна судова практика щодо об'єднання кримінальних проваджень, наприклад, у справах № 584/1123/19, № 344/16247/19, № 587/1569/19, де об'єднані кримінальні провадження в одне на противагу справам № 237/5434/19, № 237/5435/19, № 589/3230/19, № 589/3266/19, № 589/3261/19, № 428/13301/19, № 428/13325/19, № 428/13326/19, № 428/12837/19, № 428/12865/19, № 428/12846/19, № 428/12838/19, № 428/12844/19, № 428/12839/19, де рішення щодо об'єднання не було прийнято, хоча особи притягнуті до відповідальності підозрювались у вчиненні одного і того ж кримінального правопорушення;

2. Суди кваліфікують підписання незаповненого або заповнення до закінчення голосування не на засіданні протоколу про підрахунок голосів виборців як за ч. 3 (у 19 справах), так і ч. 4 (у 9 справах) ст. 158 КК України, що обумовлено виокремленням члена виборчої комісії як спеціального суб'єкта в частині четвертій цієї статті.

Водночас суб'єкт вчинення зазначеного складу злочину відповідно до ч. 3 також є спеціальним (член виборчої комісії). У зв'язку з цим, окремі вчені зазначають, що якщо положення частин 1-3 ст. 158 КК апріорі обумовлюють кримінальну відповідальність особи за певні діяння наявністю в неї ознак спеціального суб'єкта, передбачені ч. 4 ст. 158 КК України обставини, що характеризують особу винного, в таких випадках не можуть обтяжувати відповідальність [5]. Тобто дії пов'язані з проставленням підпису незаповненого протоколу чи складання (заповнення) протоколу до завершення голосування, не на засіданні комісії, за участю спеціального суб'єкта (яким є члени ДВК та офіційні спостерігачі) слід кваліфікувати за ч. 3 ст. 158 КК України. Вважаємо, що цей недолік законодавчої конструкції зазначеного складу злочину має бути усунутий шляхом внесення змін до кримінального законодавства.

3. Слід звернути увагу на проблемні питання, які ускладнюють притягнення до відповідальності винних осіб за цією статтею як: розмежування понять «виборчі документи» та «виборча документація», відсутність кримінальної відповідальності за винесення печатки виборчої комісії або порушення порядку її зберігання.

Отже, аналіз судової практики дозволяє зробити висновок, що судова аргументація у виборчих спорах повинна полягати не у простій констатації відповідності чи невідповідності оспорюваного положення, а повинна базуватись на ґрунтовному дослідженні проблематики поставленого питання, розкритті змісту судових принципів, поширення їх дії на певну сферу суспільних відносин і конкретної ситуації, з якою пов'язаний спір, а також судження щодо позицій сторін.

Список використаних джерел:

1. Conte, Francesco. Sobre a motivação da sentença no processo civil: Estado constitucional democrático de direito, discurso justificativo e legitimação do exercício da jurisdição. Gramma, 2016, p. 514.

2. Braatz, Tatiani Heckert. É preciso argumentar? Reflexões sobre a argumentação jurídica e a teoria de Manuel Atienza. Revista Jurídica FURB. Blumenau, 200, p. 137. URL: proxy.furb.br/ojs/index.php/juridica/article/download/445/404.

3. Вирок Обухівського районного суду Київської області від 11 жовтня 2019 року. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84900954> (дата звернення: 17.01.2021).

4. Б. Мохончук, П. Романюк, М. Цуркан – Огляд судової практики з розгляду спорів щодо виборів та виборчих правопорушень в Україні: за результатами президентських та парламентських виборів 2019 року./ за ред. М. Цуркана Київ: "АК-Group", 2020. 147 с.

5. Відповідальність за порушення виборчого законодавства: посібник для членів виборчих комісій, поліцейських, слідчих та суддів / за ред. М. Хавронюка. Київ: «АК-Group», 2019. С. 89. URL: http://ifesukraine.org/wp-content/uploads/2019/04/IFES_Handbook-for-Judges-on-Sanctions_-final.pdf

Наукове видання

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ:
**«Міжнародні і національні механізми прямої демократії:
теорія і практика»**

*Збірка матеріалів конференції
(м. Івано-Франківськ, 22 січня 2021 року)*

Упорядник Розвадовський В. І. к.ю.н. доцент

ISBN 978-617-8011-10-9

Дизайн обкладинки – Рудак А. М.
В авторській редакції

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.
Друк цифровий.
Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 16,28
Наклад 100 прим.

**ВИДАВНИЦТВО
“НАІР”**

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,
тел. (034) 250-57-82, (050) 433-67-93
email: fedorynrr@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів
видавничої продукції №4191 від 12.11.2011р.

